

Til kommunene i Innlandet

Saksbehandler, innvalgstelefon

Sissel Tørud, 61 26 61 53

Dagfinn Haget, 62 55 12 14

Forvaltning av statlige tilskuddsordninger på landbruksområdet i 2023

Statsforvalteren i Innlandet vil med dette orientere kommunene i Innlandet fylke om ansvaret som kommunen har for forvaltningen av statlige tilskuddsmidler og økonomiske rammer for tilskuddsordningene.

Innhold

1	<u>Generelt om forvaltningen av tilskuddsordningene og ansvarsdelingen</u>	3
1.1	<u>Forvaltning av statlige tilskuddsmidler</u>	3
1.2	<u>Aktører og ansvarsdeling</u>	3
2	<u>Mål, rammer og føringer for den enkelte tilskuddsordning</u>	4
2.1	<u>Tilskudd til avløsning ved sykdom mv.</u>	4
2.2	<u>Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket</u>	5
2.3	<u>Tilskudd til tettere planting og gjødsling som klimatiltak</u>	5
2.4	<u>Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)</u>	6
2.5	<u>Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket</u>	7
2.6	<u>Tilskudd til regionale miljøtiltak i jordbruket</u>	8
2.7	<u>Tilskudd til drenering av jordbruksjord</u>	9
2.8	<u>Tilskudd til tiltak i beiteområder</u>	9
2.9	<u>Tilskudd til Utvalgte kulturlandskap i jordbruket og verdensarvområdene Vegaøyen og Vestnorsk fjordlandskap</u>	10
3	<u>Oppfølging og kontroll</u>	11
3.1	<u>Internkontroll hos kommunen som tilskuddsforvalter</u>	11
3.2	<u>Transaksjonskontroller</u>	11

3.2.1	Krav til utøvelse av budsjett disponering	12
3.2.2	Attestasjon	12
3.2.3	Arbeidsdeling	12
3.2.4	Krav til dokumentasjon	13
3.3	Kontroll av informasjon fra tilskuddsmottakere	13
3.4	Kontroll med fagsystemene	13
3.5	Rapportering om svakheter og sikkerhetsbrudd	14

1 Generelt om forvaltningen av tilskuddsordningene og ansvarsdelingen

1.1 Forvaltning av statlige tilskuddsmidler

Departementet skal sørge for at forvaltningen av en tilskuddsordning er organisert på en effektiv og hensiktsmessig måte. Landbruks- og matdepartementet har delegert vedtaksmyndigheten for en rekke statlige tilskudd til kommunene. Delegasjonen er gjort i samråd med Kommunal og moderniseringsdepartementet og er hjemlet i jordloven og skogbruksloven. Krav til forvaltningen av tilskuddene er nærmere regulert i forskrifter. Tilskuddene bevilges over statsbudsjettet og er dermed statlige midler.

Kommunene er tilskuddsforvalter på vegne av staten og underlagt statlig instruksjon. Kommunene må derfor forvalte tilskuddene i tråd med;

- Reglement og bestemmelser for økonomistyring i staten¹
- Regelverk for de enkelte tilskuddsordningene
- Rundskriv og øvrige styringssignaler

Reglementet for økonomistyring i staten gjelder også for styring og oppfølging av delegert forvaltningsmyndighet².

Kommunene skal benytte Landbruksdirektoratets elektroniske fagsystemer ved tilskuddsforvaltningen. Systemene er nettbaserte og krever to-faktor pålogging, se [veiledning om tilgang til Landbruksdirektoratets digitale tjenester](#).

1.2 Aktører og ansvarsdeling

Forvaltningsoppgavene av tilskuddsordningene på landbruksområdet er delt mellom Landbruksdirektoratet, statsforvalter og kommunene. Landbruks- og matdepartementet har instruksjonsmyndighet når det gjelder hvordan den delegerte myndigheten skal utøves og hvordan de statlige midlene skal forvaltes. Dette innebærer også en rett til å kontrollere at oppgaver og myndighet utøves som forutsatt.

Kommunene har ansvar for;

- Informere og veilede om regelverket og om søknadsprosessen
- Saksbehandle søknader og fatte vedtak om tilskudd
- Etablere internkontroll med søknadsbehandlingen

Statsforvalter har ansvar for;

- Fordele og informere om rammene for midlene til kommunene
- Veilede og føre kontroll med kommunenes tilskuddsforvaltning
- Være klageinstans for vedtak som kommunene har fattet.
- Etablere internkontroll med oppgavene statsforvalter har ansvar for

¹ Reglement for økonomistyring i staten § 2 c)

² Reglement for økonomistyring i staten, § 2 b)

Landbruksdirektoratet har ansvar for;

- Administrerer tilskuddsordningene
- Gi utfyllende instruksjoner om forvaltningen av ordningene på nettsidene
- Utbetaling av tilskudd til mottakerne
- Utvikling og drift av de elektroniske fagsystemene som kommunene skal benytte ved forvaltningen av tilskuddene
- Regnskapsføring og rapportering til departementet

Landbruks- og matdepartementet har ansvar for;

- Fastsette regelverk og vilkår som er nødvendig for å sikre at bevilgningene blir brukt i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger.
- Årlig rapportering til Stortinget om resultater og måloppnåelse for de ulike ordningene.

2 Mål, rammer og føringer for den enkelte tilskuddsordning

I tråd med Stortingets vedtak gis kommunene i Innlandet med dette rammer og retningslinjer for forvaltning av tilskuddsordninger på Landbruks- og matdepartementets område for 2023, jf. [Prop. 1 S \(2022-2023\)](#), [Prop. 1 S Tillegg 1 \(2022-2023\)](#) og [Prop. 120 S \(2021-2022\)](#), og Stortingets behandling av disse.

For tilskuddsordningene der Statsforvalteren fordeler tilskuddsrammer til kommunen, har Statsforvalteren også anledning til å omfordele udisponerte midler mellom kommunene i løpet av året. Vi ber derfor om at dere i størst mulig grad fatter vedtak før 10. november. Det vil gi oss mulighet for å omfordele udisponerte midler mellom kommuner, og for å ha grunnlag for budsjettinnspill for 2024.

Nedenfor følger informasjonen om ordningene og rammene som kommunen skal benytte ved forvaltningen og utøvelse av budsjett disponeringsmyndigheten, jf. pkt. 3 nedenfor.

2.1 Tilskudd til avløsning ved sykdom mv.

Mål og målgruppe

Formålet med tilskuddet er å medvirke til å dekke kostnadene til avløsning ved egen eller barns sykdom, svangerskap, fødsel, adopsjon eller omsorgsovertaking, og ved dødsfall. Tilskudd kan gis til foretak som er registrert i Enhetsregisteret og som driver vanlig jordbruksproduksjon. Tilskuddet kan også gis til gjenlevende ektefelle, samboer, forelder eller barn etter avdød jordbruker.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltningen ordningen.

Rammer for 2023

For tilskudd til avløsning ved sykdom mv. utbetales tilskudd etter fastsatte satser dersom vilkårene er oppfylt. For denne ordningen fordeles ingen budsjett rammer til kommunene. Kommunene fatter vedtak. Landbruksdirektoratet tilgjengeliggjør budsjett ramme i Agros og påser at budsjettet ikke overskrides.

Fagsystem og tilganger

- [Informasjon om fagsystemet Agros](#)
- [Informasjon om roller og tilganger i fagsystemet](#)

2.2 Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket

Mål og målgruppe

Formålet med tilskuddet er å bidra til et aktivt og bærekraftig jordbruk innenfor de målsettinger Stortinget har trukket opp. Formålet med de enkelte tilskuddsordningene under produksjonstilskudd, er beskrevet i den årlige budsjettproposisjonen Prop. 1 fra Landbruks- og matdepartementet. Tilskudd kan gis til foretak som er registrert i Enhetsregisteret og som driver vanlig jordbruksproduksjon på én eller flere landbrukseiendommer med de dyreslag eller de vekstgruppene det søkes tilskudd for, slik disse gruppene til enhver tid er definert i jordbruksavtalen.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltningen av ordningen

Rammer for 2023

For produksjonstilskuddene og tilskudd til avløsning ved ferie og fritid fordeles ingen konkrete budsjetttrammer. Satsene fastsettes av Landbruks- og matdepartementet ut fra antall søkere som fyller vilkår, slik at budsjettbevilgningen for ordningene ikke overskrides.

Fagsystem og tilganger

- [Informasjon om fagsystemet «eStil PT»](#)

Behandling og godkjenning av søknader

Statsforvalteren minner om at kommunen må overholde fristene for saksbehandling og endelig godkjenning som framgår av kap. 2 i rundskriv 2022-63: [2. Viktige datoer - Landbruksdirektoratet](#)

Den endelige godkjenningen av søknadene om produksjonstilskudd skal gjøres av en ansatt i kommunen som har budsjettdisponeringsmyndighet, dvs. har delegert myndighet til å fatte vedtak på vegne av kommunen. Se mer om utøvelse av budsjettdisponeringsmyndighet i kap. 3.2.1. og i kap. 7 i [rundskriv 2022-63: 7. Vedtak og utbetalinger - Landbruksdirektoratet](#)

2.3 Tilskudd til tettere planting og gjødsling som klimatiltak

Mål og målgruppe for ordningene

Formålet med ordningen er å legge til rette for tiltak som kan ta vare på eller øke karbonlageret i skogen. Tilskudd etter ordningen kan gis til alle skogeiere som har mer enn 10 dekar produktiv skog.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltningen av tilskudd til tettere planting

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltningen av tilskudd til gjødsling av skog som klimatiltak

Rammer for 2023

Tilskuddet innvilges og utbetales etter fastsatte satser dersom vilkårene er oppfylt. For denne ordningen fordeles ingen budsjетtrammer ned til kommunenivå. Kommunene fatter vedtak. Landbruksdirektoratet kan justere satsene gjennom året for å unngå at budsjettet overskrides.

Fagsystem og tilganger

Nærmere informasjon om fagsystemet «ØKS» fås ved henvendelse til statsforvalteren.

2.4 Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)

Mål og målgruppe for ordningene

Formålet med tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket er at det ut fra regionale og lokale prioriteringer blir stimulert til økt verdiskaping i skogbruket, samtidig som miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner i skogen blir ivaretatt og videreutviklet.

Tilskudd kan gis til alle skogeiere som har mer enn 10 daa produktiv skog. Grensen på 10 daa kan fravikes hvis søknaden gjelder tiltak i samarbeid mellom flere eiendommer.

Tildelingskriterier

Det skal fastsettes overordnede retningslinjer for prioritering av søknader i kommunene. Slike retningslinjer skal utarbeides i dialog mellom Statsforvalteren, kommunene og næringsorganisasjonene i skogbruket lokalt. For øvrig gjelder forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket.

Det vil bli gitt nærmere informasjon om innretting og retningslinjer for tilskudd til miljøtiltak på et senere tidspunkt.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltning av tilskudd til skogkulturtiltak

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltning av tilskudd til veibygging

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltning av tilskudd til miljøtiltak i skog

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltning av tilskudd til drift med taubane, hest o.a.

Tilskudd til opprydding av vindfall etter stormen 19.11.2021 kan videreføres i de kommuner som opprinnelig var med på ordningen i 2022. Det vises Landbruksdirektoratets brev av 27.10.2022 med referanse 22/25819-8, samt at kommunen også må ha vedtatt retningslinjer for ordningen som også gjelder for 2023. Retningslinjer med følgebrev fra Landbruksdirektoratet er datert 07.02.2022, referanse 22/25819-1.

Tilskudd til Vegbygging, drift med taubane, hest o.a.

Statsforvalteren i Innlandet er tildelt en budsjетtramme på 20,1 mill. kr for 2023. I tillegg var det ved årsskiftet en udisponert ramme på 5,1 mill. kr fra 2022 i kommunene som ikke var bevilget til tiltak. Av tildelt ramme har Statsforvalteren foreløpig holdt igjen en ramme på litt under 2,0 mill. kr til drift med taubane, som vil bli tildelt kommuner der det evt. blir drift med taubane. Dersom taubaner ikke blir tilgjengelig, vil midlene bli tildelt til kommuner med søknader om tilskudd til bygging av skogsveg. Kommunene leverte et tilskuddsbehov

på godt over 30 mill. kr for 2023. Statsforvalteren oppfordrer derfor kommunene til å optimalisere tilskuddsforvaltningen og samarbeide regionalt om rammene for tilskudd for å oppnå den beste effekten av tilskuddsmidlene til vegbygging, drift med taubane, hest o.a. og å bruke veibank i ØKS for å synliggjøre oppdragsreserve av skogsvegprosjekter.

Tilskudd til skogkulturtiltak.

Tildeling av budsjetttramme til Innlandet for 2023 er på 24,4 mill. kr. I tillegg til dette er det overført 0,7 mill. som gjelder udisponerte midler fra 2022. Kommunenes aktivitetsbudsjett viste et tilskuddsbehov på nesten 35 mill. kroner.

Rammer for 2023

Se vedlagte oversikt; kommunevis fordeling av belastningsfullmakter 2023.

Fagsystem og tilganger

Nærmere informasjon om fagsystemet «ØKS» fås ved henvendelse til statsforvalteren.

2.5 Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket

Mål og målgruppe for ordningen

Formålet med tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensningen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Prosjektene og tiltakene skal prioriteres ut fra lokale målsettinger og strategier.

Tilskudd kan innvilges foretak som oppfyller vilkår for produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Tilskudd kan også innvilges eier av landbrukseiendom dersom det foregår en produksjon på landbrukseiendommen som oppfylle vilkårene for produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

Mer informasjon om ordningen finnes på [Statsforvalterens hjemmeside](#) og [hjemmesiden til Landbruksdirektoratet](#). Informasjon om saksbehandling og kontroll av søknader finnes i [rundskrivet om saksbehandling](#).

Kommunene skal forvalte ordningen på grunnlag av målsettinger og prioriteringer i egne retningslinjer (tiltaksstrategier). Vi viser også til føringer for SMIL-ordningen i «Regionalt miljøprogram for jordbruket i Innlandet». Det er videre en nasjonal føring å prioritere behovet for klimatilpassing, herunder hydrotekniske tiltak der behovene er store. Oppfølging av helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden skal særskilt prioriteres. Tiltak for ville pollinerende insekter og truet natur bør også vektlegges i prioriteringen av midler. Ved utlysningen bør kommunen opplyse om de lokale retningslinjene, hvilke tiltak det kan gis tilskudd til, kommunens prioriteringer, satser og egenandeler for ulike tiltak.

Rammer for 2023

For Innlandet har SMIL-ordningen en total årsramme på ca. 30,7 millioner kroner inkludert overførte midler fra 2022. Tildelingen av midler til hver kommune går fram av vedlegget til dette brevet; kommunevis fordeling av belastningsfullmakter 2023. I tillegg disponerer

kommunene midler som blir trukket inn fra tidligere års tilskudd i løpet av året. Statsforvalteren har holdt igjen ca. 0,7 millioner kroner til fordeling på kommuner med ekstra behov høsten 2023.

Kommunene kan innen 1. oktober 2023 melde inn om de har behov for ekstra midler for å kunne innvilge gjenstående, prioriterte søknader. Innen samme dato må alle kommunene som har igjen midler, melde inn til Statsforvalteren om de har behov for midlene eller om de kan omfordres til kommuner med ekstra behov. Innmelding skjer i [det digitale skjemaet «tilskuddsordninger på landbruksområdet»](#) (åpne skjemaet uten innlogging).

Kommunene skal melde inn behov for midler i 2024 i den samme digitale løsningen som i foregående avsnitt innen 15. januar 2024. Innmeldingen skal gjøres i eget skjema for dette, ikke i skjemaet som sendes inn for ekstra behov/midler til overs.

Fagsystem og tilganger

- [Informasjon om fagsystemet Agros](#)
- [Informasjon om roller og tilganger i fagsystemet](#)

2.6 Tilskudd til regionale miljøtiltak i jordbruket

Mål og målgruppe for ordningen

Formålet med tilskuddet er å bidra til å ivareta jordbruket sitt kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturmiljøer og -minner, tilgjengelighet i jordbrukslandskapet, samt redusere bruk av plantevernmidler og utslipp til luft og avrenning til vann fra jordbruket.

Tilskuddet kan gis til

- foretak som har gjennomført tiltak på arealer de disponerer i søknadsåret. Foretaket må drive vanlig jordbruksproduksjon på én eller flere landbrukseiendommer, og må være registrert i Enhetsregisteret.
- beitelag kan søke tilskudd for drift. Med beitelag menes sammenslutninger som er registrert som samvirkeforetak eller forening i Enhetsregisteret, og som har til hovedformål å samarbeide om hensiktsmessige fellesløsninger innen beitebruk og god utnyttelse av utmarksbeite.

Se [landbruksdirektoratets veiviser](#) om ordningen og [Statsforvalterens egen nettside om RMP](#).

Rammer for 2023

Statsforvalteren disponerer 170,6 mill. kroner for søknadsomgangen 2022 med utbetaling 10. mars 2023. 18,5 mill. kroner er øremerka tiltak rettet mot Oslofjorden. Statsforvalteren har sammen med faglagene foretatt en vesentlig økning av satsene for alle vannmiljøtiltak i søknadsomgangen 2022 i forhold til 2021.

Fagsystem og tilganger

- [Informasjon om fagsystemet «eStil RMP»](#)

Behandling og godkjenning av søknader

Statsforvalteren minner om at kommunen må overholde fristene for saksbehandling og endelig godkjenning som framgår av kap. 2 i rundskriv 2022-19: [Viktige datoer - Landbruksdirektoratet](#)

Den endelige godkjenningen av søknadene om regionalt miljøtilskudd i jordbruket skal gjøres av en ansatt i kommunen som har budsjettmyndighet, dvs. har delegert myndighet til å fatte vedtak på vegne av kommunen. Se mer om utøvelse av budsjettmyndighet i kap. 3.2.1. og i kap. 7 i [rundskriv 2022-19: 7. Vedtak og utbetaling - Landbruksdirektoratet](#)

2.7 Tilskudd til drenering av jordbruksjord

Mål og målgruppe for ordningen

Formålet med tilskuddet er å øke kvaliteten på tidligere grøftet jordbruksjord ved å gi tilskudd til drenering av dårlig drenert jord med potensial for økt jordbruksproduksjon, samt å redusere faren for erosjon og overflateavrenning av næringsstoffer til vassdrag.

Tilskudd kan gis til eier av eller foretak som leier tidligere grøftet jordbruksareal og som drenerer dette arealet. For planerte arealer kan det gis tilskudd til arealer som ikke tidligere er grøftet.

Se [landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltning av ordningen

Rammer for 2023

Se vedlagte oversikt; kommunevis fordeling av belastningsfullmakter 2023.

Korn-, potet- og grønnsaksarealer skal prioriteres ved fordeling av midlene, bl.a. av hensyn til vannmiljøutfordringer.

Statsforvalteren i Innlandet disponerer 21,5 mill. kroner i tilskudd til drenering i 2023. Vi har fordelt 19,0 mill. kroner til kommunene i dette brevet, til dels etter innmeldt behov fra kommunene og til dels etter historisk forbruk. Kommunen kan søke Statsforvalteren om tilleggstildeling fortløpende når kommunens tildeling er brukt opp. Vi regner med å ha rikelig med midler ut året.

Kommunene bør drive informasjon som bidrar til mer drenering. God drenering er viktig for avlingsmengde og kvalitet og reduserte utslipp av næringsstoffer og klimagassutslipp.

Fagsystem og tilganger

- [Informasjon om fagsystemet Agros](#)
- [Informasjon om roller og tilganger i fagsystemet](#)

2.8 Tilskudd til tiltak i beiteområder

Mål og målgruppe for ordningen

Formålet med tilskuddet er å legge til rette for best mulig utnyttelse av beite i utmark, redusere tap av dyr på utmarksbeite og fremme fellestiltak i beiteområdene.

Tilskudd kan gis til lag eller foreninger (beitelag, grunneierlag, radiobjellelag) som er registrert i enhetsregisteret, som driver næringsmessig beitedrift og som iverksetter investeringstiltak og/eller planleggings- og tilretteleggingsprosjekter i beiteområder. Tilskudd kan også gis til enkeltbrukere der det på grunn av driftsmessige forhold, lange avstander m.m. ikke ligger til rette for samarbeid og deltakelse i beitelag. Stat, fylke eller kommune kan ikke gis tilskudd med mindre det søkes gjennom lag og forening der også en eller flere tilskuddsberettigede eiendommer er med.

For å sikre god bruk av midlene er dialog med beitenæringene om aktuelle tiltak viktig.

Se [landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltningen av ordningen.

Rammer for 2023

Se vedlagte oversikt – kommunevis fordeling av belastningsfullmakter 2023

Fagsystem og tilganger

- [Informasjon om fagsystemet Agros](#)
- [Informasjon om roller og tilganger i fagsystemet](#)

2.9 Tilskudd til Utvalgte kulturlandskap i jordbruket og verdensarvområdene Vegaøyen og Vestnorsk fjordlandskap

Mål og målgruppe for ordningen

Formålet med tilskudd til tiltak i verdensarvområder er å styrke landbruket i verdensarvområdene.

Formålet med tilskudd til tiltak i Utvalgte kulturlandskap er å bidra til å sikre verdier knyttet til landskap, biologisk mangfold, kulturminner og kulturmiljøer, herunder sikre langsiktig skjøtsel og drift.

Tilskuddene gjelder for tiltak innenfor Utvalgte kulturlandskap i jordbruket og verdensarvområdene Vegaøyen og Vestnorsk fjordlandskap, slik disse områdene er avgrenset i Miljødirektoratets Naturbase.

Tilskudd skal innvilges til tiltak som fremmer formålet med ordningen, og søknadene skal prioriteres på grunnlag av forvaltningsplan for området. Det er viktig å ha forvaltningsplaner som gir tydelige mål og føringer for prioritering av tiltak. Bruken av midlene må over tid dekke opp behov knyttet til alle tre deltema som ordningen omfatter: naturmiljøverdier, kulturmiljøverdier og fortsatt jordbruksdrift, inkludert næringsutvikling.

Statsforvalteren har satt av midler for å bidra til økt kompetanse og flere tiltak rettet mot biologisk mangfold. Midlene skal dekke faglig bistand fra biologisk kompetanse til å gjennomføre lokale markdager, befaringer av verdifulle arealer, veiledning om skjøtselstiltak eller andre relevante tiltak i alle områdene. Vi forutsetter at kommunene sjøl gjør avtale med aktuelle fagpersoner, men at kostnaden inntil i størrelsesorden 20 000 kroner dekkes av oss. Vi ønsker at dere melder inn til Statsforvalteren seinest 15. mai hvilke planer dere har og gjør nærmere avtale med oss om dekning av kostnadene. Vi vil også

gjennomføre et webinar om temaet 13. april og ha biologisk mangfold som et hovedtema på nettverkssamling for områdene i slutten av august/tidlig i september.

Kommunene må innen 13. november rapportere om forvaltning av områdene. Vi sender nærmere informasjon om rapporteringen i god tid før dette.

Se [landbruksdirektoratets veiviser om regelverk for og forvaltning av tilskudd til utvalgte kulturlandskap i jordbruket](#).

Rammer for 2023

Se vedlagte oversikt; kommunevis fordeling av belastningsfullmakter 2023. Statsforvalteren har holdt igjen 200 000 kroner til felles regionale tiltak.

Fagsystem og tilganger

- [Informasjon om fagsystemet Agros](#)
- [Informasjon om roller og tilganger i fagsystemet](#)

3 Oppfølging og kontroll

3.1 Internkontroll hos kommunen som tilskuddsforvalter

For å sikre korrekt saksbehandling, skal kommunen ha etablert systemer, rutiner og tiltak som blant annet har til hensikt å forebygge, avdekke og korrigere feil og mangler³.

Tiltakene skal bidra til å sikre korrekt:

- Registrering av faste data
- Saksbehandling, herunder dokumentasjon av fastsettelse av tilskuddsbeløp
- Registrering av vedtak om tilskudd
- Utbetaling av tilskudd til rett mottaker til rett tid
- Registrering i regnskapet
- Behandling av dokumentasjon fra tilskuddsmottaker

Når kommunenes forvaltning av tilskuddene foregår i samarbeid med Statsforvalter og Landbruksdirektoratet, vil de enkeltes oppgaver til sammen sikre korrekt saksbehandling. I de fleste ordninger vil kommunene først og fremst ha ansvar for saksbehandlingen, registrering av vedtak og behandling av dokumentasjon fra tilskuddsmottaker. Øvrige oppgaver gjøres normalt av en av de to andre forvaltningsenhetene. Tiltakene må derfor sees i sammenheng.

3.2 Transaksjonskontroller

Transaksjonskontroller er oppgaver som utføres av ansatte med ulike roller og fullmakter. Hver transaksjonskontroll baseres på ulike kontrollopgaver.

Kontroll av utgifter er også et element i internkontrollen. Kontrollene skal sikre at bla. tilskudd blir håndtert i samsvar med gjeldende lover, regler. Kommunen må derfor etablere

³ Reglementet for økonomistyring i staten kapittel 6.3.8.1 og kapittel 2.4

systemer og rutiner som sikrer at oppgavene blir gjort. Kravene i økonomiregelverket sidestiller maskinelle kontroller av utgifter med manuelle, dersom økonomisystemet har funksjonalitet til det. Det er særlig to av transaksjonskontrollene som er relevant for kommunene. Disse omtales nedenfor.

3.2.1 Krav til utøvelse av budsjett disponering

Alle disposisjoner som medfører økonomiske forpliktelser, skal godkjennes av en ansatt i kommunen som har budsjett disponeringsmyndighet. Vedtak om tilskudd er en slik disposisjon.

Virksomhetslederen som har budsjett disponeringsmyndighet, kan delegere denne helt eller delvis til ansatte på lavere nivåer. Delegering av budsjett disponeringsmyndighet skal være skriftlig. Kommunen skal ha rutiner for tilfredsstillende oppfølging av delegert budsjett disponeringsmyndighet. Når ansatte slutter eller går over i andre stillinger bør kommunene ha rutiner som sikrer at rollen og tilganger endres.

Før en ansatt med budsjett disponeringsmyndighet gjennomfører disposisjoner, setter *Reglementet for økonomistyring i staten*⁴ krav om at vedkommende skal

- a) påse at det er hjemmel for disposisjonen i stortingsvedtak, tildelingsbrev eller andre vedtak og at disposisjonen ellers er i overensstemmelse med gjeldende lover og regler
- b) påse at det er budsjettmessig dekning for utbetalingen
- c) påse at disposisjonen er økonomisk forsvarlig

I praksis vil det å skulle påse at det er hjemmel for disposisjonen etter a), være å påse at vedtaket er i henhold til tilskuddsregelverket, dette brevet og rundskrivene på Landbruksdirektoratets nettsider. Informasjon om budsjettmessig dekning for tilskuddet som skal innvilges, følger av omtalen av de økonomiske rammene foran i dette brevet.

3.2.2 Attestasjon

Alle tilskuddsbeløp skal være attestert⁵ før utbetaling kan skje. Den som attesterer, skal kontrollere at utbetalingsforslaget stemmer med vedtaket om tilskudd (tilskuddsbrevet), og at tilskuddsmottakeren har sendt inn dokumentasjon der det er stilt vilkår om dette. Her menes dokumentasjon på bruken av tilskuddsmidlene som er sendt inn i ettertid

For tilskudd til regionale miljøtiltak i jordbruket og produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket skjer attestasjon maskinelt i de elektroniske fagsystemene.

3.2.3 Arbeidsdeling

Det er stilt forholdsvis få krav til arbeidsdeling utover at den skal være forsvarlig – som følger av kravet til internkontroll. Minimumskravene i økonomireglementet er krav til utførelsen av kontrolloppgavene;

⁴ Reglement for økonomistyring i staten kapittel 2.5.2.1

⁵ Reglement for økonomistyring i staten kapittel 6.3, og kapittel 2.5.2.2

- Den som har budsjett disponeringsmyndighet, kan ikke godkjenne godtgjørelser eller andre utbetalinger til seg selv.
- Registrering og endring av opplysninger om betalingsmottakere skal utføres av andre enn den som utøver budsjett disponeringen.
- Attestasjonen skal utføres av en annen enn den som har budsjett disponeringsmyndighet og har bekreftet disposisjonen.
- Den som attesterer, kan ikke attestere utbetalinger til seg selv.

3.2.4 Krav til dokumentasjon

Bekreftelsen av utøvd budsjett disponering skal fremgå av tilskuddsbrevet. I praksis vil kravet være ivaretatt i de elektroniske fagsystemene.

Kommunene skal kontrollere informasjon som søker sender inn som har betydning for innvilgelse av tilskuddet. Gjennomførte kontrolltiltak skal dokumenteres på en tilfredsstillende måte.

Dokumentasjon på gjennomførte attestasjonskontroller vil som regel fremgå av de elektronisk fagsystem.

3.3 Kontroll av informasjon fra tilskuddsmottakere

Kommunen skal kontrollere informasjonen mottakeren sender inn som har betydning for søknadsbehandlingen. Kommunen skal videre kontrollere eventuelle rapporter som tilskuddsmottakeren senere sender inn om måloppnåelsen. Gjennomførte kontrolltiltak skal dokumenteres på en tilfredsstillende måte.

Kontrollen skal tilpasses den enkelte tilskuddsordningen og målet med den. Kontrollen skal ha et rimelig omfang i forhold til nytten og kostnadene ved kontrollen.

Kommunen skal kartlegge henholdsvis risiko for at det oppstår feil på grunn av problemer med fortolkning av tilskuddsvilkårene og risiko for uregelmessigheter. Ut fra en vurdering av det samlede risikonivået og hva som er de vesentligste risikomomentene, skal det fastsettes hvilke kontrollpunkter som er mest aktuelle, og hvem som skal foreta kontrollen.

3.4 Kontroll med fagsystemene

Landbruksdirektoratets elektroniske systemer har tilgangskontroller som sikrer systemets funksjoner og data mot uautorisert endring. Kommunen har en viktig oppgave med å kontrollere og følge opp tilgangene som gis til kommunens ansatte. Tjenstlig behov skal ligge til grunn for tilgangene. Det er Statsforvalter som godkjenner og administrerer tilgangene. Kommunen skal melde til Statsforvalter om tjenstlige behov for tilganger, og så raskt som mulig om endringer, f.eks. når noen slutter, endrer ansvarsområde, går ut i permisjon osv. Meldingen skal være skriftlig og begrunnes slik at Statsforvalter kan vurdere behovet og hvilke tilganger som dekker dette.

Se nærmere under kapittel 2 og hver tilskuddsordning om hvilke fagsystemer som er aktuelle.

Våler kommune	Vålgutua 251	2436	VÅLER I SOLØR
Rendalen kommune	Hanestadveien 1	2484	RENDALEN
Nord-Aurdal kommune	Postboks 143	2901	FAGERNES
Stange kommune	Postboks 214	2336	STANGE
Gran kommune	Postboks 41	2714	JAREN
Lesja kommune	Postboks 53	2671	LESJA
Nord-Fron kommune	Nedregate 50	2640	VINSTRÅ
Øyer kommune	Postboks 4	2637	ØYER
Grue kommune	Postboks 94	2261	KIRKENÆR
Sør-Odal kommune	Øgardsvegen 2	2100	SKARNES
Etnedal kommune	Kyrkjevegen 10	2890	ETNEDAL
Gjøvik kommune	Postboks 630	2810	GJØVIK
Lom kommune	Sognefjellsvegen 6	2686	LOM
Nordre Land kommune	Postboks 173	2882	DOKKA
Elverum kommune	Postboks 403	2418	ELVERUM
Os kommune	Rytrøa 14	2550	OS I ØSTERDALEN
Trysil kommune	Postboks 200	2421	TRYSIL
Åmot kommune	Postboks 65	2451	RENA
Dovre kommune	Kongsvegen 4	2662	DOVRE
Gausdal kommune	Vestringsvegen 8	2651	ØSTRE GAUSDAL
Ringebu kommune	Hanstadgate 4	2630	RINGEBU
Sør-Fron kommune	Kommunevegen 1	2647	SØR-FRON
Vang kommune	Tyinvegen 5161	2975	VANG I VALDRES
Vestre Toten kommune	Postboks 84	2831	RAUFOSSE
Tynset kommune	Torvgata 1	2500	TYNSET
Åsnes kommune	Rådhusgata 1	2270	FLISA
Lillehammer kommune	Postboks 986	2626	LILLEHAMMER
Nord-Odal kommune	Herredsvegen 2	2120	SAGSTUA
Vestre Slidre kommune	Slidrevegen 16	2966	SLIDRE
Hamar kommune	Postboks 4063	2306	HAMAR
Kongsvinger kommune	Postboks 900	2226	KONGSVINGER
Sør-Aurdal kommune	Tingvollbakkin 15	2930	BAGN
Øystre Slidre kommune	Bygdinvegen 1989	2940	HEGGENES
Alvdal kommune	Gjelen 3	2560	ALVDAL
Engerdal kommune	Engerdalsveien 1794	2440	ENGERDAL
Folldal kommune	Gruvvegen 1	2580	FOLLDAL
Tolga kommune	Brugata 38	2540	TOLGA